

A mérhetőség dilemmái

A művészetalapú, szociálisan elkötelezett beavatkozások hatásvizsgálati lehetőségei

Szerencsés Rita, művészettudomány PhD. 7. félév
Témavezető: Illés Anikó PhD.

KONTEXTUS / RELEVANCIA

A művészetek - legyen szó színházról/drámáról, képzőművészetről - elterjedése a kompetenciafejlesztésben és a társadalmi hatás elérésében nem újkeletű. A design területén is zajlanak ezek az emergens mozgások, melyek alapja lehet a művészetalapú nevelés, a vizuális nevelés, a felhasználó-, emberközpontú tervezés. **A design, mint összefoglaló diszciplína is keresi a saját útját a társadalmi felelősségvállalásban, olyan empatikus attitűddel rendelkező designer-generáció képzésével, akik aktív szerepet tudnak vállalni a különböző eredetű, típusú társadalmi problémák megoldási javaslatainak generálásában.**

Általános cél a változás katalizálása, stimulálása:

- A, látható-tapintható-kézzelfogható változás előidézése
- B, immanensebb, hosszabb távú attitűd-, kompetenciaváltozás elérése a hátránykompenzáció jegyében.

A változás a kiindulási helyzetből történő elmozdulás igénye tehát univerzális, ennek lekövetése, detektálása viszont kérdések sorát veti fel. Kutatásom erre a hiányra próbál reagálni.

KUTATÁSI TERÜLET

- A deprivált csoportok hátránykompenzációját elősegítő folyamat alapú művészeti interakciók/ beavatkozások (különös tekintettel a szociális designra) hatásvizsgálati feltérképezése.
- A művészetalapúság egy összefoglaló megnevezés, melybe beletartozik a tánc, a dráma, a képzőművészet és a design eszközkészletét felhasználó, azokra építő beavatkozások / projektek, amelyek olyan közösségekkel foglalkoznak, amelyek szocio-ökonomia státusza a szegénységi küszöb alá tehető.
- A művészet eszközt és szabadságát segítségül hívó szervezetek / projektek / beavatkozások tevékenységükkel olyan hátrányok kompenzációját célozzák, amelyeket a javak, a hozzáférés és a lehetőségek egyenlőtlen elosztása okozott.

DILEMMÁK

A művészetalapú beavatkozások (ezen belül a szociális design) és a hatásvizsgálat metszetében:

1. A civil és szociális szféra tevékenységének hatásmérése kapcsán emergens megközelítések, milyen mértékben alkalmazhatók a művészeti beavatkozások esetében?
2. Ha és amennyiben a vizsgált célcsoport vélt vagy valós tanult tehetetlenségéből való kizárás az egyes beavatkozások célja (kapacitálás, kreativitásfejlesztés), úgy az ebben történő elmozdulás mérhető-e szociológiai módszertanokkal, elemzéssel?
3. A mérés a művészeti/design folyamat integráns eleme, azaz a design gondolkodás egy állomása, esetleg egy külső réteg, melynek célja a minőségbiztosítás és legitimálás?

ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

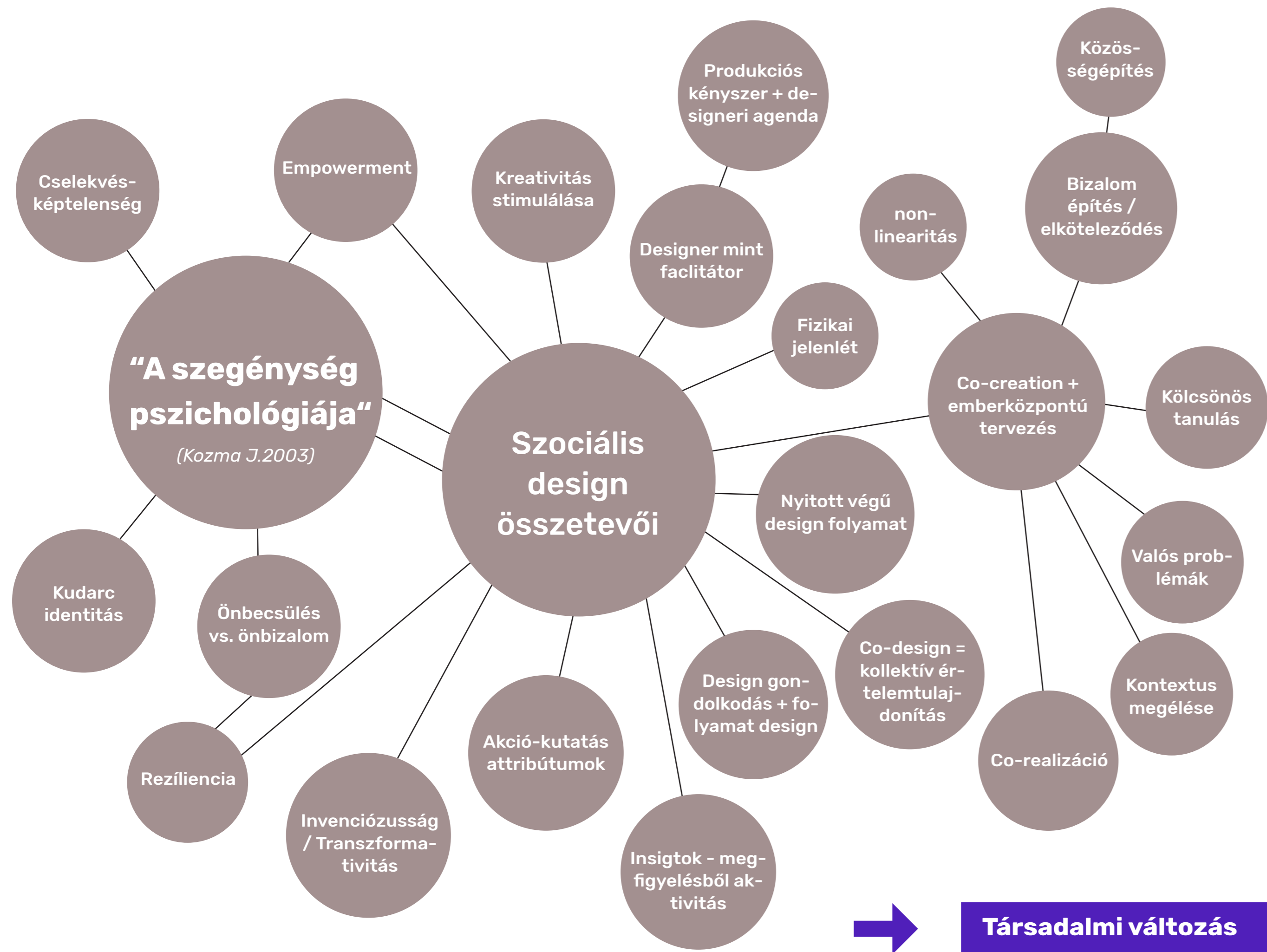
Szekunder kutatás - kritikai elemzés
Empirikus kutatás - kísérleti mérések
Egyéni fejlesztés és tesztelés - hatásvizsgálati segédlet design projektekhez

A szekunder kutatás (kritikai elemzés) eredményei

EREDMÉNYEK

SZOCIÁLISAN ELKÖTELEZETT, MŰVÉSZETALAPÚ BEAVATKOZÁSOK

A szociális design értelmezési keretei

SZINTÉZIS / RELEVÁNS MÉRÉSI MÓDSZEREK

A szociális design törekvéseihez kapcsolódóan

- Alapozó feltérképezést segítő, a hatásvizsgálat megkezdését támogató módszerek (mapping)
- A beavatkozást célzó közösségeket bevonó hatásvizsgálatok
- Kisléptékben is alkalmazható technikák
- A célcsoport életében történő változást kollaboratív módon detektálni igyekvő módszerek
- Puha eredmények feltárására vonatkozó technikák
- A narrativitást, a szubjektivitást rendszerbe rendező és kódoló módszerek
- Vizuális aspektust tartalmazó technikák
- A nyitott forrás elvét követő formulák
- A kvalitatív alapú módszerek a kódolással, adatelemzéssel és korpuszkezeléssel technikát biztosítanak a találatok számszerűsíthetőségére

Grafikusan ábrázolt hatáskimutatás (roadmap to social impact)	Várt / vélt hatások történetét illusztrálja mérföldkövek meghatározásával
Közösségi hatás térkép (community impact mapping)	Kauzális és plauzibilis összefüggések listázása közösségre
Eredmény csillag (outcome star)	Belépési állapotban detektálás a kezdetkor és kimenet során létrejövő változások gyűjtése
Lélek record (SOUL Record) (Anderson, C., Foster, H., McKibben, J. (2006))	Skálázott kérdőívek, fókuszcsoport, résztvevők és nem résztvevők megfigyelése, részben strukturált és nem strukturált interjúk.
Prove it! = Bizonyítsd! (nef (the new economics foundation) (2007))	Részvételi workshop, egyszerű és projektre szabható kérdőívek, közös értékelés. Alapvetése a történetmesélés (változás-történethez kapcsolódóan), a beszélgetések (narratíva dialógus rögzítése)
The most significant change (MSC)	Többlépcsős rendszer, alapját a szignifikáns történeteket kínáló (célcsoport, terepmunkás) narratívái adják
Önbizalom rács (Eldred, J., Ward, J., Dutton, Y. (2004))	Személyes interjúk, fókuszcsoportok, kártyaértékelések minden szintű szereplővel, kiemelt a vizuális illusztrálás.

HATÁSVIZSGÁLAT

EREDMÉNYEK

A hatásvizsgálati ajánlások leginkább keretrendszerként értelmezhetők, melyeknek alapja a beavatkozást elindító célok pontos definiálása és a szervezetre / projektre / beavatkozásra történő közvetlen visszacsatolás elemzése / értékelése a mérési találatok alapján.

A mérés nem önmagában álló entitás, egy átfogó hatásvizsgálat integráns része.

- Részvételi akciókutatás jellegű vizsgálat – A mérési folyamatnak a folyamatos visszacsatolás és a változók organikus módosulását kell tükröznie.
- Emberközpontúság – magának a mérésnek a kialakítása is egy olyan integráns design folyamat, amelyben az érintettek véleményével és elképzeléssel rendelkezhetnek.
- Kreativitásváltozás kiemelt indikátor a designban, mely közvetett módon hat az önbizalomra, önbizalomra és cselekvőképességre --- a meglévő módszerek nem nyújtanak megnyugtató megoldást
- A mérés nem lehet szeparált, externális cselekvés, hanem a design folyamatba épített eseménynek kell lennie
- Designhoz, design alapú mérési módszerre van szükség, amely a már meglévők modifikálásával elérhető
- A mérések során a vizualitás erősebben beemelendő
- A tanult tehetetlenségéből való kizárás a létminimum alatt élő célcsoportoknál pusztán a design eszközeivel nem lehetséges, viszont a kreativitásfejlesztéssel és ezáltal a kudarc-identitás csökkentésével elmozdulások elérhetők.

A már létező technikák transzformációjával, kiegészítésével elérhető a szükséges komplexitás és specializálás.